

Страховання воєнних ризиків в Україні:

Нові державні механізми та перспективи розвитку ринку

Страховання воєнних ризиків є сьогодні критичним

Унаслідок збройної агресії російської федерації бізнес у майже всіх секторах економіки України зазнав масштабних руйнувань. Ракетні удари, атаки безпілотників та інші прояви бойових дій негативно впливають як на прифронтові території, так і на «тилові» регіони, а кількість постраждалих підприємств невпинно зростає. За оцінками експертів, обсяг прямих, документально підтверджених збитків України внаслідок війни станом на середину 2025 року сягнув близько 176 млрд доларів США¹.

У таких умовах інвестори, як вітчизняні, так і іноземні, об'єктивно зацікавлені у пошуку дієвих механізмів захисту своїх активів і вкладеного капіталу. Страховання залишається одним із небагатьох інструментів, здатних забезпечити реальне пом'якшення відповідних ризиків.

Чому «звичайне» страхування не працює під час війни

Стандартні договори страхування не покривають ризики, пов'язані з війною та бойовими діями. Шкода, заподіяна ракетними ударами, обстрілами або іншими актами війни, не визнається страховим випадком за «звичайним» страхуванням майна. Відповідно, бізнес не може розраховувати на компенсацію збитків, напряду пов'язаних із військовими діями, за такими полісами.

Ставки податку встановлюються за рішенням сільської, селищної, міської ради у розмірі, що не перевищує 1,5 відсотка розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, за 1 квадратний метр бази оподаткування. У 2024 році максимальна ставка податку становить 106,5 грн./кв.м.

¹ BDO Ukraine, *Valuation of War Damage, Information Guides from BDO in Ukraine* (available at: <https://www.bdo.ua/en-gb/ukraine-recovery-1/information-guides-from-bdo-in-ukraine/investments-in-ukraine/valuation-of-war-damage>).

Від нішевого інструменту до ринку, що зростає

До 2022 року СВР в Україні фактично було відсутнім; воно обмежувалося поодинокими проектами за підтримки іноземних експортно-кредитних агентств для інвесторів із їхніх країн. Повномасштабне вторгнення докорінно змінило ситуацію: ринок СВР почав стрімко розвиватися завдяки практичній необхідності та державній підтримці.

Сьогодні інвестори мають кілька основних інструментів для захисту інвестицій від воєнних ризиків:

Комерційні продукти. Деякі великі українські страховики запровадили власні поліси СВР. Проте на практиці вони часто мають низькі ліміти покриття та суворі географічні обмеження (зазвичай виключаються території в радіусі 100–150 км від лінії фронту). Через високу непередбачуваність ризиків лише обмежена кількість страховиків готова працювати з такими продуктами. З метою зниження ризиків такі страхові поліси зазвичай підлягають перестраховуванню за кордоном через міжнародних перестраховиків, зокрема учасників лондонського страхового ринку. Переговори щодо розміщення такого перестраховування, як правило, здійснюються із залученням міжнародних ринків перестраховування та іноземних контрагентів.

Іноземні та міжнародні установи. Основні міжнародні гравці, включаючи Корпорацію міжнародного фінансування розвитку США (DFC) та Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій (MIGA), уже забезпечили СВР для українських проектів на десятки мільйонів доларів США. Паралельно іноземні експортно-кредитні агентства (зокрема з Німеччини, Польщі, Данії та кількох інших країн) активно підтримують інвесторів зі своїх країн, видаючи гарантії, які станом на сьогодні в сукупності вже перевищують 1 мільярд доларів США.

Роль держави у формуванні ринку СВР

Окремої уваги заслуговують механізми страхування воєнних ризиків, запроваджені урядом. Вони покликані забезпечити ширше та більш комплексне покриття як для українських, так і для іноземних інвесторів, доповнюючи приватні й міжнародні страхові інструменти.

Починаючи з 2024 року, Експортно-кредитне агентство України («ЕКА») розробило два базові продукти страхування воєнних ризиків, орієнтовані на інвесторів, залучених до експортно-орієнтованих проєктів: (i) страхування прямих інвестицій, доступне інвесторам, які володіють щонайменше 10% корпоративних прав у відповідних підприємствах, та (ii) страхування інвестиційних кредитів, доступне банкам, що фінансують такі проєкти. Обидва інструменти спрямовані насамперед на підтримку інвестицій у виробничі потужності та інфраструктуру, пов'язану з переробною промисловістю та експортом українських товарів і послуг.

За останні два роки ці програми вийшли за межі пілотного проєкту: вже укладено низку договорів страхування та надано державні гарантії від воєнних ризиків.

Посилення державної підтримки з 2026 року

Роль ЕКА значно розшириться. З 1 січня 2026 року набирає чинності нова, значно посилена модель державної підтримки СВР відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 1541 від 28 листопада 2025 року. Вона передбачає запровадження двох ключових механізмів фінансового захисту: (i) прямої компенсації для бізнесу, що здійснює діяльність у регіонах підвищеного ризику, та (ii) часткової компенсації страхових премій за договорами СВР на всій території України.

У межах механізму **прямої компенсації** суб'єкти господарювання, майно яких розташоване на визначених територіях підвищеного ризику (зокрема Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Сумській, Харківській, Херсонській та Чернігівській областях, за винятком тимчасово окупованих територій), можуть звернутися до ЕКА за фінансовим захистом. Програма передбачає компенсацію прямих збитків, спричинених війною, у розмірі до 10 млн грн на одну групу компаній, за умови, що така компенсація не перевищує обсяг документально підтверджених збитків. Участь у програмі є добровільною та передбачає сплату одноразового внеску в розмірі 0,5% від суми потенційних збитків за пошкодження/знищення задекларованого майна.

Крім того, підприємства по всій Україні можуть звертатися за **частковим відшкодуванням страхових премій**, сплачених за полісами СВР, укладеними з комерційними страховиками після 1 січня 2026 року. У межах цього механізму держава компенсує частину страхового тарифу, що перевищує 1%, але не більше 1 млн грн за одним договором страхування.

Наприклад, у разі укладення договору СВР з тарифом 6% держава може відшкодувати до 5% страхового тарифу в межах встановленого ліміту. За подання кожної заявки стягується фіксований адміністративний збір у розмірі 5 000 грн, що сплачується на користь ЕКА.

Слід окремо зазначити, що право на отримання компенсації в межах програм ЕКА мають виключно резиденти України.

На шляху до довгострокового та системного рішення

Необхідно підкреслити, що чинні інструменти СВР, які пропонує держава через ЕКА, мають перехідний і переважно короткостроковий характер. У ширшій перспективі Україна працює над створенням комплексної багаторівневої системи СВР, яка має бути універсальною за своїм охопленням і забезпечувати належний фінансовий захист бізнесу від постійних безпекових загроз, пов'язаних з агресією російської федерації, у тому числі після завершення активної фази бойових дій.

У цьому контексті Верховною Радою України розглядається проєкт Закону України «Про систему страхування воєнних ризиків» (реєстр. № 12372 від 30 грудня 2024 року). Законопроект спрямований на створення структурованої багаторівневої моделі розподілу ризиків за участю приватних страховиків, держави та міжнародних партнерів, а також на запровадження обов'язкових форм СВР і уніфікованих умов страхування. Очікується, що закон буде ухвалений у 2026 році після подальшого

За який період нараховується податок?

Загалом Україна послідовно формує доступні та дедалі більш розвинені механізми захисту бізнесу й інвестицій від воєнних ризиків. Уже сьогодні інвестори можуть користуватися державними інструментами, що пропонуються ЕКА, а також продуктами українських страховиків, міжнародних фінансових установ і експортно-кредитних агентств.

У міру подальшого розвитку нормативної та інституційної бази ринок страхування воєнних ризиків в Україні, імовірно, демонструватиме подальше зростання. Це матиме вирішальне значення для підтримки інвестиційної активності, процесів відновлення країни та зміцнення довіри до України як юрисдикції для ведення бізнесу.

По додаткову інформацію щодо страхування воєнних ризиків в Україні, будь ласка, звертайтеся:

Ілля Мучник

Партнер, керівник практики банківського, фінансового права та ринків капіталу, Україна, керівник FinTech напрямку Kinstellar
+380 44 490 9575
illya.muchnyk@kinstellar.com

Олександра Полякова

Керуюча юристка
+380 44 490 9575
oleksandra.poliakova@kinstellar.com

Захар Оприсько

Молодший юрист
+380 44 490 9563
zakhar.oprysko@kinstellar.com

Вищезазначене не є юридичною консультацією і не створює відносин "юрист-клієнт" між Kinstellar та будь-яким одержувачем. Цей матеріал призначений виключно для маркетингових цілей. Він не може бути переданий будь-якій іншій особі або опублікований у будь-який спосіб без нашої згоди. Ми не несемо відповідальності за зміст цього документу, однак він може бути використаний будь-яким одержувачем.